

[Svend Auken]

Kohl keine Kohle«. Eller oversat til dansk: »Uden Kohl ingen grunker«. Nu viser det sig, at der ikke var dækning for de milliardløfter, man gav den østtyske befolkning, og det tror jeg vil efterlade skuffelse og frustration. Det er derfor, jeg tror, at man ved denne ukloge overbudspolitik fra CDU's side har været med til at vanskeliggøre processen og med til at skabe en stemning af mismod i DDR.

Det er altså ikke en kritik af de østtyske vælgere, men det er en konkret og, synes jeg, absolut velmotiveret kritik af det vesttyske CDU's deltagelse i valgkampen med klare og udækkede overbudsløfter.

Gert Petersen (SF):

Ikke siden anden verdenskrigs afslutning har vi oplevet så gennemgribende forandringer i Europa som i denne tid. Ikke alene er det Europa, som fremtrådte i slutningen af 1940'erne, under forandring. Meget tyder på, at også det Europakort, der blev tegnet efter første verdenskrig, vil undergå forandringer.

Vi har chancen for at skabe et mere fredeligt og frit Europa, end vi nogen sinde har kendt i vores verdensdels historie. Vi har også risikoen for en rutschetur tilbage til det ældgamle evigt ufredelige og stridende Europa, som vi kendte før 1914 og før 1945.

Umiddelbart er revolutionsåret 1989 kendetegnet af to forhold. Det første er sammenbruddet for det sovjetkommunistiske projekt. Det har vi netop som socialister for længst forudset, og vi begræder det ikke. Først nu kan der indledes en demokratisk kamp for de sande socialistiske værdinormer, som netop etpartistaten trådte under fode: en kamp for at bevare det nu vundne demokrati naturligvis og for at udvide det til også at omfatte det økonomiske liv, en kamp for sikring af både de politiske og de sociale menneskerettigheder, en kamp for at sikre, at hensynet til mennesker og natur ubetinget går forud for hensynet til ting og kapital.

Det andet forhold, der kendetegner de demokratiske omvæltninger, er, at de med undtagelse af Rumænien alle var fredelige. Det skyldes i høj grad den fantastiske revolution, som Gorbatsjov har iværksat. Alle forsøg på at ryste åget af sig i Østeuropa – i 1953, i 1956, i 1968 og i 1981 – blev slået ned med væbnet magt af Moskva eller efter ordre fra Moskva og ofte meget brutalt og blodigt.

Derfor er sovjetledelsens opgivelse af Bresjnevdoktrinen et mere revolutionært anslag mod sovjetisk imperialisme, end nogen i Vesten har kunnet drømme om at præstere.

I den forbindelse et par bemærkninger om Litauen. Det er helt givet, at de såkaldte folkeafstemninger, der skulle legitimere de baltiske landes indlemmelse i Sovjet i 1940, var rent svindel og humbug. Litauens og de to andre Østersørepublikkers krav om uafhængighed er retfærdigt. De har krav på vores fulde støtte. Men sagen er noget vanskeligere end i Østeuropa, fordi Moskva gennem 50 år har vænnet sig til at anse disse lande for en del af Sovjetunionen. Derfor må det også være i Litauens interesse at håndtere striden, frihedskampen, på en sådan måde, at høgene i Moskva ikke får vind i sejlene. Men det var en uret, der skete i 1940, og derfor appellerer vi til den sovjetiske ledelse om at tage imod Litauens forhandlingstilbud og udvise den samme holdning, som man – og det tjener Gorbatsjov til ære – har lagt for dagen over for medlemsstaterne i Warszawapagten.

Men selv krisen omkring Litauen kan ikke rokke ved den kendsgerning, at et helt nyt Europa er under tilblivelse. Hvad er det for et Europa, vi helst ser formet i smeltedigelen? Der er to perspektiver for den europæiske udvikling: enten etableres der et hidtil ukendt og dybtgående samarbejde mellem staterne, eller der sker et tilbagefald til aggressiv nationalisme med grænseskrid og racisme, måske antisemitisme til følge.

Sammen med den demokratiske revolution oplever vi en stærk vækst i den nationale selvbevidsthed. Den kan skyldes modstand mod kommunismen, og det er måske tilfældet i Slovenien – måske. Men det er ikke tilfældet, når lederen af den demokratiske bevægelse i Slovakiet – han er viceministerpræsident – nu kræver uafhængighed for Slovakiet, for Tjekkoslovakiet er jo holdt op med at være kommunistisk.

Den polske Solidarnosc-politiker Adam Michnik udtalte forleden, at striden i Østeuropa i de kommende år slet ikke vil handle så meget om højre kontra venstre i deres forskellige afskygninger, men snarere om valget mellem to veje: en demokratisk, pluralistisk, tolerant eller en nationalistisk, centralistisk, autoritær vej.

Man kan mene om den nye nationalbevidsthed, hvad man vil. Men den må accepteres som en af livets kendsgerninger. Forhåbentlig bliver